

Komunitní knihovna pulsujícím srdcem obce

Slavnostní setkání knihoven a zřizovatelů knihoven u příležitosti ocenění
**Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2018 a TOP Komunitní
knihovna Jihomoravského kraje 2018**

**Akce se koná pod záštitou hejtmana Jihomoravského kraje
JUDr. Bohumila Šimka**

Moravská zemská knihovna v Brně

20. 11. 2018

Proč mít komunitní knihovnu, proč chtít komunitní knihovnu v obci

Doba, ve které žijeme:

doba internetu, digitálních médií, elektronizace, sociálních sítí, virtuální reality,...

Jaké to přináší důsledky a jaký to má dopad pro náš život?

„...Interaktivní doba založená na internetu a na přenosu dat, ale „žádný oběd není zadarmo“ a my za to platíme tím, že čím dál tím méně máme společného. Obrovské množství interaktivity ale znamená ztrátu jednotnosti, kánonu nějaké společné platformy.“

Prof. PhDr. Jan Jiráček, Ph.D.

Komunitní knihovna je nejen o setkávání, sdílení, poznávání a rozvoji komunit v místě, ale zejména o rozvoji místa, zvyšování jeho potenciálu.

Nové podmínky dotačního titulu MK ČR VISK 3-ICEKNI

Dotační program Ministerstva kultury VISK – Veřejné informační služby knihoven – je k dispozici knihovnám od roku 2000. **Nejčastěji využívaný podprogram v oblasti veřejných knihoven je podprogram VISK 3 – Informační centra veřejných knihoven (ICEKNI)**, který je ročně dotován částkou cca 23 mil. Kč. Běžně se hodnotí 300 až 400 projektů.

ZÁKLADNÍ CÍLE PODPROGRAMU VISK 3

V souladu s Konceptí rozvoje knihoven v ČR na léta 2017 – 2020 transformovat stávající veřejné knihovny orientované dosud převážně na využívání klasických tištěných dokumentů na knihovny a informační centra multimediálního charakteru, která budou plnit především na tyto funkce:

- Zpřístupnění informací ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů
- **Poskytování informačních služeb pro oblast celoživotního vzdělávání občanů**
- Poskytování **informačních služeb podporujících právní vědomí občanů, oblast ekonomiky, obchodu a zaměstnanosti**
- Poskytování **regionálních informačních služeb** občanům v oblasti cestovního ruchu
- Poskytování **informačních služeb a informačních možností tělesně postiženým občanům**

HLAVNÍ PRIORITY VISK 3-ICEKNI 2019

Mezi priority v roce 2019 bylo nově zařazeno – ve shodě s proměnou role knihoven - podpora vybavování tvůrčích dílen typu makerspace, fablab apod. na podporu digitální a mediální gramotnosti. Projekt obsahovat nejen nákup určitých zařízení, ale i personální a programové zajištění návazných aktivit.

8. SPECIÁLNÍ VYBAVENÍ UČEBEN A DÍLEN V KNIHOVNÁCH

- Vybavení tvůrčích dílen a laboratoří informačními technologiemi (hardware, elektronika, software). Žádost o podporu technického vybavení musí popsat ucelený koncept tvůrčí dílny včetně personálního zajištění.

Makerspaces, FabLab,...

- **První FabLab v ČR byl vybudován v Brně s podporou dotace Jihomoravského kraje** jako otevřená digitální dílna: (<https://www.fablabbrno.cz/>)

(Z angl. Fabrication Laboratory je dílna určená jednotlivcům k výrobě produktů, projektů a uměleckých děl. Bývají vybaveny řadou počítačem řízených výrobních strojů, jako je laserová řezačka, NC frézka, řezací plotter nebo 3D tiskárna.)

- **Makerspace (tvořivé prostory)** jsou místa kde se schází jednotlivci či skupiny za účelem sdílení zdrojů, vědomostí, společné práce a tvůrčí činnosti na projektech a DIY lifestyle (do it yourself -udělej si sám). Zlepšují si zde svou rukodělnou činnost, mohou si vyzkoušet práci s 3D tiskem. Rodí se tu nové nápady, inovuje se, zdokonaluje technologie, je možnost si opravit notebook, ušít hezkou halenku apod.

FabLab i Makerspace podporují nejen technické vzdělávání a technické dovednosti, ale také požadavek svobodného přístupu k informacím a znalostem.

Městská knihovna v Kolíně nad Rýnem

Plzeň Design Week 2017

MADE IN FABLAB

Co může napomoci, aby se vaše knihovna stala komunitní knihovnou (místem setkávání a aktivit pro všechny)?

- Metodická pomoc
- Větší prostory
- Moderní interiéry
- Zázemí (kuchyňka, sociální zařízení)
- Zájem knihovníka
- Podpora zřizovatele
- Nerozumím pojmu
- Jiná...
-

Z odpovědí respondentů, obsluhovaných knihoven

- Vyškov : **47,7 % větší prostory** (moderní interiéry, podpora zřizovatele)
- Břeclav: **46,8 % větší prostory** (moderní interiéry, podpora zřizovatele)
- Hodonín: **39,1 % moderní interiéry** (větší prostory, podpora zřizovatele)
- Blansko: **53,7 % větší prostory** (podpora zřizovatele, moderní interiéry)
- Brno-venkov: **62,3 % větší prostory** (moderní interiéry, podpora zřizovatele)

Vybráno z komentářů...

- Vytvořit komunitní knihovnu v podmínkách malé obce není podle mě reálné. Aby to fungovalo, knihovníkem by musel být důchodce, který by jako dobrovolník bez nároku na mzdu, věnoval knihovně veškerý svůj volný čas.
- Více prostoru na posezení
- Knihovna v naší obci je vyhledávaným komunitním centrem při veřejném čtení i místem shledávání dětí při výběru knih, četbě časopisů i hrách.
- Nezájem mládeže o četbu
- Naše knihovna funguje jako multifunkční kulturní místnost a v ní se odehrávají všechny menší kulturní či vzdělávací akce.
- Zatím mám malé nevyhovující prostory, ve kterých bude knihovna ještě určitě několik roků. Nevím kolik. Obec nemá finance na opravu budovy, kterou zakoupila. Hledají se dotace.
- Postrádám možnost zajistit akce hrazené obcí.

DT 5 - Obecní knihovny

Uznatelnými výdaji se podle propozic dotačního programu **Podpora rozvoje venkova Jihomoravského kraje 2018** rozumí tyto výdaje, u dotačního titulu 5 (výdaje na rozvoj obecních knihoven):

- i) počítačové vybavení,
- ii) čtečky, tiskárny, skenery, rozmnožovací stroje,
- iii) softwarové vybavení,
- iv) mobiliář, regály,
- v) **drobné stavební úpravy (neinvestičního charakteru pouze v kombinaci s pořízením inventáře).**

Program rozvoje Jihomoravského kraje 2018-2020 zařadil v rámci **Opatření 2.5 Udržení služeb na venkově** **PODPORU ROZVOJE OBECNÍCH KNIHOVEN** s cílem **Zlepšit podmínky pro obecní knihovny prostřednictvím zkvalitnění zázemí a rozšíření stávajícího knihovního fondu.**

Za dobu podpory DT 5 (2016-2018) podpořil Jihomoravský kraj rozvoj knihoven v obcích do 3 tisíc obyvatel **částkou 12,200 tisíc korun.**

Máte pro činnost Vaší knihovny nějakou vizi?

- Myslím si, že každý dobrý knihovník by měl mít zájem na tom, aby se knihovna neustále zviditelňovala nejen půjčováním knih, ale i různými kulturními akcemi. Mou prioritou je obnovit zapomenuté staré zvyky, dále setkávání maminek a jejich dětí v knihovně, literární činnost, tvoření a návštěvy dětí ze ZŠ, ŠD a MŠ. (Břeclav)
- Chtěla bych přetáhnout děti od počítačů ke knihám. Proto pořádáme setkání rodičů a dětí nad knihou a čteme dětem před spaním v MŠ. (Vyškov)
- Přežít rok 2050. V současnosti mít k zapůjčení požadovanou knihu. Uspokojit požadavky čtenářů. Do budoucna s rostoucí elektronizací bude klasických knihoven ubývat. Pokud nezmění knihovny svou náplň, postupně asi mnohé zaniknou. (Blansko)

Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2018

Hodnotící kritéria oceňování

1. Počet kulturních akcí a počet návštěvníků kulturních akcí
2. Počet vzdělávacích akcí a počet návštěvníků vzdělávacích akcí
3. Informace o aktivitách na webové stránce knihovny
4. Zaměření aktivit na širokou veřejnost, nejen na čtenáře knihovny
5. Aktivity pro různé skupiny (děti, maminky, seniory apod.)
6. Mezigenerační aktivity
7. Spolupráce s organizacemi v místě (MŠ, ZŠ, zájmové spolky apod.)
8. Dílničky, workshopy
9. Zapojení knihovny do života a plánu rozvoje obce
10. Vzhled a vybavení knihovny

„Pro čtenářky a čtenáře vyrolujeme červené koberce, když přijdou do knihovny. Jsou pro nás všechno. Nikoho nezajímá, jestli máme dvacet nebo třicet tisíc knih ve fondu. Pro čtenáře je podstatná jediná věc – zda mu knihovna pomůže vyřešit jeho konkrétní problém.“

Prof. Cornelia Vonhofová (Hochschule der Medien
(HdM) in Stuttgart)

Ze semináře Budoucnost knihoven vytváříme společně (SKIP
ve spolupráci s Goethe-Institutem, 23. 4. 2018)

Děkuji za pozornost.

Monika Kratochvílová
Oddělení vzdělávání a krajské metodiky
Moravská zemská knihovna v Brně
Monika.Kratochvilova@mzk.cz